

Industriforbundet under krigen:

Deprimerende mangel på idéer og idealer

KJELL HANSSEN

Norske holdninger under krigen var ikke bare svart eller hvitt — medløpere eller motstandsmenn — men også grått. Og den grå samarbeidssonen var kanskje den som fikk størst betydning. Milorg gjorde lite for å forkorte krigen, men industrien som ble holdt i gang kan ha bidradd til å forlenge den.

Dette sa tidligere adm. direktør i Norges Industriforbund, Jan Didriksen, på en pressekonferanse igår, da han presenterte sin bok «Industrien under hakekorset». Tilstede var også Industriforbundets nåværende president, Birger Rasmussen. Rasmussen var under krigen engasjert i en lang rekke sabotasjeaksjoner, ikke minst mot industrimål. Didriksen selv satt i tysk fangenskap etter å ha vært områdesjef for Milorg.

Ikke sivilt mot

Didriksen oppfattet Industriforbundets demonstrative samarbeidslinje i de første krigsårene som «dypt deprimerende». Det var mangel på idéer og idealer, og på sivilt mot hos lederne. Dette kulminerte i 1941, da forbundet nektet å undertegne en

protest fra 43 andre norske organisasjoner mot den nazifisering som pågikk.

Han mente at det norske samfunn opplevet krigen på to måter. På den ene side ble okkupasjonen tatt som et faktum man bare måtte avfinne seg med. På den annen side motsatte man seg nazifiseringsforsøkene.

Dette ble også arbeidsmønstrer for det illegale industriforbund som kom igang fra 1942. Det bekjempet alle forsøk på nazistisk infiltrasjon, men av grøt ikke produksjonen og leveransene til okkupasjonsmakten.

Fulgte med på ferden

Når Industriforbundet gikk så langt i direkte samarbeide med de nye makthaverne, skyldtes det i første rekke presidenten, Hans Horn, og den administrerende direktør Nils Lorentz Vogt. Begge var generelt tyskvennlige. Men det gikk lenge før de øvrige tillitsmenn i forbundet heiste opprørsfanen. Og selv etter underskriftsnektelsen i 1941 ble det knepent nederlag for et mistillitsforslag som ble reist i Industriforbundets hovedstyre. Rene linjer fikk man først da forbundet ble nazifisert i 1943.

AFT. (morg) 10-4-47